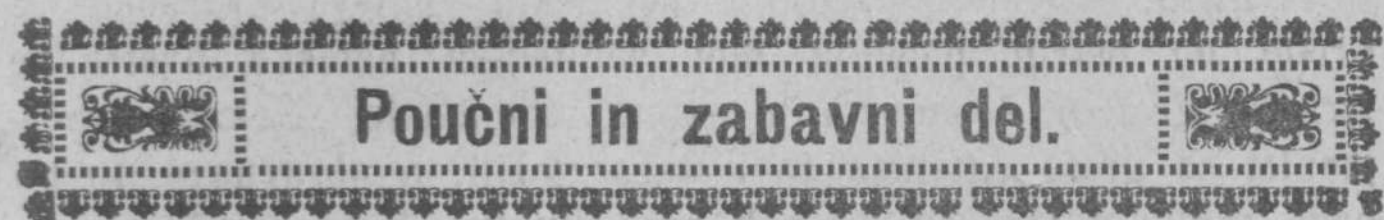

Tudi je dobro, ako je na pašniku nekoliko drevja ki daje senco, da ob hudi vročini solnce ovac preveč ne prepeka.

6.) Zapomni si dobro, da so najhujši sovražniki ovcam: prah vročina, moča in slaba klaja; ako jih pred tem obvaruješ, odvrneš jim mnogo bolezni.

(Konec sledi.)

Poučni in zabavni del.

Gospodična Ema.

(Češki spisal V. Mrštik, poslovenil I. Kovač)

Gospod Kliment je nepotrpežljivo stiskal kljuko in čakal odgovora, kam se je preselila Nešporova obitelj.

Gospodar ni vedel ničesar.

„Še pred pol leta je bila tu.“

„Bila je, bila. A za Boga svetega, kaj jej hočete? To je vender — Zakaj ne greste k hišnici?“

„Ni je doma, prodajalnica je zaprta.“

Pa počakajte nekoliko, nekam je odšla, samo v mn se ne vtikajte z vsako stvarjo.“

Gospodar je skoro plakal. Roke so se mu tresle, neodločno se vznášale nad mizo ter hrupno udarile ob njo, desna se je s peresom zabodla v papir, leva pa je obupno zgrabila čelo. Uljudnost se je s surovostjo borila v njegovem obrazu. Zdajci se je odločil, privzdignil zadnji del telesa, skrčil noge pod stolom in naježivši se nad pisalno mizo, kazal z vso svojo vnanjostjo, da hoče imeti mir.

Gospod Kliment — mlad, lep gospod v kodrasti zimski suknji, z lepo zasukanimi brki v cvetočem obrazu — se je lahko poklonil upognjenemu hrbtu ter se z lepim poklonom zvil skozi vrata.

„Z Bogom!“

Nobenega odgovora. Škripanje peresa, hropenje nosu in drzanje podplatov, pomikajočih se po podu pod mizo.

Vrata se zapro, po stopnicah zašume čevlji lahko stopajočih nog.

„S sveta vendar ni izginila!“ je dejal Kliment sam pri sebi. Spotoma seže nehote v naprsni žep. Pod rokavico mu zašumi pismo za gospodično Emo. „A kje je, kje neki je? Stanovala je tu, v tej hiši na Smihovu. Vedno jo je spremljal prav do hiše. Takrat zadnji pot. Črni obris obleke se je še okrenil v plinovi svetlobi — bela roka se je dotaknila držaja — potem pa so zaškripala vrata in od spodaj je zaškripala vrata in od spodaj je zaklical sladek glas: „lahko noč, angelj moj, lahko noč.“ Od tega časa je odteklo mnogo vode, ugasnilo je poletje, izjokala se jesen, snegovi so odeli Prago, reke so zarastli ledovi. Čez pol leta je ni videl in danes, Bog ve, če se snide z njo.“

Gotovega o njej ni vedel ničesar. Bila je hči penzija, okrajnega sodnika, davkarja ali svetnika, a niti tega ni vedel. Govorila je tudi o sestrah, a mlajši Heleni,

ki je hodila šivat in je zvečer igrala na klavir. Odšel je na Šlezko — prakticirat k sodišču. Dopisovala sta si, a ni trajalo dolgo. Spomin se je ohlajal, srce se je izpa-metovalo, čedalje redkeje so priletavali golobički na zadnji strani zavitka — dokler ni iz Prage priletel zadnji, Nazaj ni hotel nobeden. Bila je zima na Šlezkem. Ljubezen je zmrznila na pol pota.

Kriva je bila ona! Zakaj ni pisala novič — zakaj se ni brigala za to, da ne piše? Pismo se je lahko zgubilo, bila je selitev, Bog ve, v kake roke je prišel list do kakih ust! Dobro, da ni pisal. Za to se ni zmenila ona, ni se zmenil on. Saj to je prirojeno! Nenadoma je pa prišel v Prago. Spomin je oživel v njem, srce je vzvihralo, duša je koprnela od žeje po davni ljubezni. Črno naličje se je pojavilo na obzorji kot spomin ter plaval čedalje bližje z dvema črnima ogloma pod njim. Hipoma je naličje padlo z belega čela, lasje so jej z mehko težo padli v razkošno naročje, rame so se stresle v burnem vzplamtenju strahu in ljubezni.

„Za Boga svetega, vzkiknila je takrat, sklepajoč roke pred tresočimi se ustnami, „kam naj se denem, kaka se vrnem domov?“ zaplakala je takrat, revica, potem pa je trepetala v njegovem naročji kot bakhantka v krempljih faunovih. Zapeljiva je bila ta misel in lepa kot greh . . . Ni si mogel kaj, šel jo je iskat, prositi jo odpuščanja . . . Pisemce nanjo se mu je grelo na prsih.

A kako prositi jo odpuščanja? Nanjo vender ne more zvrčati krivde. Kaj de! — „Pošta je kriva“, rekel je Kliment, in spomnivši se zdajci, da že nekaj časa stoji na jedni stopnici, stopi za korak niže. Tako, — s tujo krivdo izmije svoj greh. „Ko bi vedela, kako slaba je pri nas pošta! Pisma se odpirajo, pisma se izgublajo — časih katero pride v roko poštarjevi hčerki. Poštar je imel zato že neprijetnosti. A pisma so se izgubljala kot poprej. To je vsa moja krivda. Mora verjeti, ko jej to povem, kako jednostavno je vse to — naravno. Jedno samo pismo! Komu pa se ne izgubi? Vsakemu. Ona je kriva, ker ni vprašala, sicer bi se kaj takega ne bilo zgodilo.“

Bil je že za vse pripravljen, ko je prišel v pritličje. Potrkal je in odprl, Vrata so držala v branjevsko prodajalnico. Z ulice je skozi okno in vrata svetloba bila v tesno sobico, kjer je stala široka, raznešena žena z dvema podbradkoma.

„Ali ne veste, kje tu stanuje gospodična Ema?“

„Ema, Ema?“ zatrobi branjevka z nosom v umazano krpo mesto robca, zavrti glavo na tolstem vratu ter si z dlami pogladi trebuh. „Nevem.“

V kotu je sedelo suho dekle, s hrbtom oprto v zid, z nogami ven.

„To bo bržkone, tista gospodična, veš?“ pravi dekle tu „tista iz trejega nadstropja.“

„Ta ne stanuje več“, odslovi branjevka Klimentu.

„To vem, a kje stanuje sedaj? Ali je že dolgo proč?“

„Pustite me, jaz se ne brigam za tako partijo. Take partije, ki nič ne plača, ne moremo imeti.“

Zvonček zazvoni. Vstopi hišnica iz srednje hiše, suha koščena, z gorko volnato ruto, katero je imela z vozlom zavezano na tilniku. Branjevka jej je rekla: Gospodična Kati.

„Torej ne veste, kje stanuje?“ vpraša Kliment še jedenkrat.

Hišnica pomežika na svojo sosedo.

„To ga skrbi“, druge besede je govorila že čez ramo.

„Koga išče ta gospod? vpraša gospodična Kati. Imela jn špičasta usta, ki so se prijazno smehljaia.

Branjevka je nekaj brskala po predalu. „Da poiščem — tu! — —“

Gospodična Kati prijazno pogleda Klimenta. „Na Kampi stanuje, gospod, na Kampi, hiša na oglu, od mostu na desno — gostilna je notri in zraven branjevec.“

Kliment zbeži na ulico, ozre se na desno in levo kot bi ne vedel, na kateri strani leži otok Kampa. Krenil je gori do vrta Kinskega in otod doli k Ujezde brane. Njegov korak je bil prožen, lehek. Rahlo je stopal na prste, s petami se je jedno dotikal tlaka in z vsakim ukretom svojega telesa je kazal, da svoje gibanje vedoma lepša. Kot na peresih je šel po ulici gori in kadar je zavil krog ogla da se ogne ljudem, zavil je v krogu na okolu, glavo lepo nagibajši na jedno stran, kot konj v cirkusu, kadar dela „manege.“ (Dalje sledi.)

Novice.

— Osebnosti. Višji poštni in brzojavni ravnatelj v Trstu, dvorni svetnik Karol Pokorny je premeščen v jednaki lastnosti v Gradec. — Višji poštni svetnik v Gradcu Moric Jelicetti p. l. Liebenfels je premeščen v Trst in mu je poverjeno vodstvo tržaškega poštnega in brzojavnega ravnateljstva.

— Redko odlikovanje. Cesar je odredil uvrstitev želznega predsednika kranjskega Viktorja barona Heina v tretji činovni razred. S tem je dobil baron Hein značaj namestnika. Za to izredno odlikovanje se ima Hein zahvaliti okolnosti, da ni bil imenovan namestnikom v Gradcu.

— Cesarjeva petdesetletnica se bo jutri po vsem Slovenskem kar najslovesneje praznovala. V Ljubljani sta imela danes občinski svet in notarska zbornica slavnostno sejo, jutri pa jo ima odvetniška zbornica. Nocoj bo splošna razsvetljava jutri pa budnica, kateri slede maše v vseh cerkvah in razdelitev svetinj.

— Casus belli. Od povsem verodostojne strani smo čuli o jako važnih premembah pri sodiščih na Slovenskem. Predsednik novomeškega okrož. sodišča g. Gerdešič pojde v pokoj, njegov naslednik pa postane ljubljanski državni pravdnik g. Treuz. Predsednik celjskega okrož. sodišča g. Ullepitsch pride kot dvorni svetnik k najvišjemu sodišču na Dunaj, njegov naslednik pa postane sodni inspektor g. Ekl. Predsednik mariborskega okrož. sodišča g. Greisdorfer pojde v pokoj a njegovo mesto pa pride sodni inspektor Schmidt. Vsi trije: Treuz, Schmidt in Ekl so zagriženi Nemci. Ako slovonski poslanci teh že sklenjenih pre-

memb ne morejo preprečiti, potem jih bodo morali smatrati za casus belli in izvajati iz njih vse posledice.

— Volitve v krajni šolski svet. Upravno sodišče je o neki pritožbi razsodilo, da je določiti število zastopnikov občin v krajni šolski svet po razmerju vsega v občini predpisanega davka, všteti tudi onega virilistov.

— Graške občinske volitve pred ljubljanskimi porotniki. Povodom zadnjih občinskih volitev v Gradcu je prišlo do ostrih polemik mej voditeljem nemške avstrijske stranke grofom Attemsom in raznimi nacionaleci. Nekateri nacionaleci so grofa Attemsa radi tega tožili, a obravnave se ne bodo vršile v Gradcu, ampak pred ljubljanskimi porotniki.

— Za vseučilišče in nadsodišče se slovenske občine prav pridno oglašajo. Vloženih je bilo zadnji čas že precej prošenj, a nekatere občine se še vedno niso vzdramile iz spanja.

— «Slovenska krščanskosocijalna zveza» je minolo nedeljo priredila predavanje o delavski zavarovalnici za starost in to v „Kat domu“.

— Za napravo vodovoda v Polhovem Gradcu je država dovolila svoto 5000 gld, ki se izplača v obrokih l. 1900 in 1901. Dežela je v ta namen določila 5000 gld.

— Šolo so zaprli za dobo 14 dnij v Vipavi, ker bo-leha več otrok za dušljivim kašljem.

— Novo društvo. V Jesenicah na Gorenjskem so slovenski rodoljubi ustanovili Narodno čitalnico. Pozdravljamo novo društvo, kateri utegne postati velicega pomena za ta kraj, kjer nemška predrznost vedno bolj raste.

— Domača umetnost. Slikar Ludovik Grile v Ljubljani je te dni razstavil sliko prevzvišenega knezouadškota dr. J. Missio, katero je napravil za goriško škofijsko pisarno. Slika je narejena v naravi velikosti in je v vsakem oziru pravi umotvor.

— Nabrežinski in Devinski izgredniki, kateri so bili pred kratkim obsojeni, bodo morda na cesarjev jubilej pomiloščeni, vsaj slovonski poslanci so otvorili pri vladi primerne korake.

— Tržaška kmetijska družba je imela 30. novembra izreden občni zbor, na katerem je sklenila, da se popolnoma prevsnjuje tako, da bode zamogla času primerno pospeševati korist kmetijstva.

— Občni zbor okrajnih bolniških blagajen je bil v nedeljo teden v Trstu. Ta zbor je bil letos posebne važnosti radi tega, ker je bilo zvezino vodstvo, ki je v laških rokah, mej letom zvezina pravila tako premenilo, da bi bila laškim blagajnam za vse večne čase zagotovljena večina na zboru delegatov in bi smelo vodstvo po poljubnosti z zvezinim premoženjem gospodariti. Slovonski blagajniški delegatje so bili vložili rekurz proti premembi pravil in so, protestujoč proti nezakonito sklicanemu obč. zboru, odšli.

— Rodoljubom in županstvom slovonskih pokrajin. Letos, ko vse tekmuje, kako praznovati petdesetletnico vladanja Njegovega Veličanstva našega presvetlega cesarja Frana Josipa katerega želja je, naj ze praznuje Njegova petdesetletnica ne s hrupom in šumom, pač pa z dobrodelnimi čini, žele tudi tržaške Slovenke pokazati svojo vdanost ter vstreči plemeniti želji plemenitega vladarja. Nadele so si nalogo, vstanoviti zavetišče za brezposelne sluzkinje. Komu ni znano, koliko naših mladenk prihaja vsako leto v mesto iskat si zaslužka? In vse te so prepuščene samim sebi ter nimajo, izvzemši male izjeme nikogar, da bi jim svetoval ter jih ščitil pred pretečo nevarnostjo. Kam se hoče obrniti ubogo, nevedno dekle, došlo iz dežele v mešto med neznane, tuje ljudi? Komu hoče zaupati, koga hoče vprašati za svet, ko se nihče ne briga za njo? Ako pride dobrim gospodarjem v roke, je srečna, kaj pa, ako

Tudi mleka nam dajejo ovce razmeroma velika. Iz ovčjega mleka se dela prav dober sir, ker je ovčje mleko mastnejše od kravjega.

Kosmate ovčje kože so za kožube, iz oguljenih pa se dela tanko usnje in tudi naša znana irhovina.

Kmetijski drobiž.

Zažvepljanje sodov. Če nalijemo vino koj po zažvepljanju soda do vrha, pobegne velik del žvepline kisline v zrak in tako zažvepljanje ne škoduje lahko vinu. Kadar prvič pretakamo novo vino, ko po navadi ni še popolnoma nehalo vreti, ni zakajati sodov, ker žveplinkava kislina zakesnuje vrenje. Rudečim vinom tudi ni dobro preveč zakajati posode z žveplom, ker jim žveplo pokvari barvo. Žveplo je v vinarstvu neobhodno potrebno, a njegova pretirana poraba škoduje več, kakor pa koristi.

Razkuževanje mlekarnic. V mlekarnice je dovajati svežega zraka. V ta namen naj se marljivo prezračujejo prostori o suhem vremenu, potem ne bo plesnivih glivic v mlekarnici. Če so stene vlažne, pobeliti jih je večkrat na leto z apnenim beležem. Stojala ali police je ohraniti vedno kolikor mogoče snažne, s tem zabranimo, da se ne vgnezdijo črvi. Vsako spomlad je stopala razložiti in dobro z milom oprati, a pri tem paziti tudi na razpokline in kote, da bo vse popolnoma osnaženo. Če je sir že napaden po črvih, zamorimo jih če poškopimo dotična mesta z alkoholom ali še bolje z eterjem.

Koliko soli je pokladati živini? Sol ugaja živini, ker oslaja krmo in pospešuje prebavljanje, lahko pa tudi škoduje. Če je namreč pokladamo preveč. Celo nevarna postane, če jo damo toliko, da povzroči solno zastrupljenje, ki se pojavlja v mršavosti živali, bljuvanju, hujšanju, oslavljenju zadnjega života, driski, kakor tudi vnetju želodca in čreves in prouzroči naposled tudi smrt živali. Zato opozarjamo kmetovalce, da zadostuje v navadnih razmerah na dan za živinče, za bike in težke pitalne vole 40 do 60 gramov, za uprežene vole 30 do 40, za molzne krave 20 do 30, za mlada goveda 10 do 20, za ovce in koze 2 do 6, za svinje 3 do 10, za konje 10 do 20 gramov živinske soli. Pravilno se krma enakomerno potroša s soljo, ali pomešamo sol med zrezano krmo, otrobe, itd., ali pa jo razstopimo v takoimenovanem napoju.

Poučni in zabavni del.

Gospodična Ema.

(Češki spisal V. Mrštík, poslovenil I. Kovač)
(Dalje.)

Pred kakega pol leta se je tudi peljal v drožki, ne od nje, marveč k njej. Zamudil se je nekje ter najel drožko, da bi ne prišel prepozno. Kako leno je takrat

stopalo koščeno kljuse! Ljudje so šli hitreje kot te štiri noge. Za Ujezdno brano je ven pomolil glavo ter od daleč ugledal nje beli muf, belo mačico okrog vratu z bunčicami pod brado. Guboviti obrobek krila se je o vsakem koraku težko, kačasto zasukal nazaj. Naglo je hodila sem ter tja ter ravno krenila proti Smichovu. Ustavil je ter skočil skozi vratca. Z jedno roko je plačal, z drugo pa stisnil njeno roko v pozdrav. Tisočkrat jo je prosil za zamero. — Ali se pač še spominja tega?

„Kaj poreče? Kako se prestraši, ko dobi pismo?“ nadejal se je Kliment in o sladki misli na nova razkošja ljubezni stisnil se je v kot drožke ter slikal v duhu prekrasne trenutke, katere je z njo preživel in še preživi. Gotovo preživi.

Zato jo išče, zato gre k njej.

Prvič jo je videl na ulici v spremstvu njene prijateljice, drugič v gledališču, tretjič v sladličarni na Vavclavskem trgu, kjer se shaja elegantni damski svet.

„Taka partija, ki ne plača“, zahršči mu najedenkrat v uho, in v ropotu voza, udarjanju podkva in škripanju vzmetij je slišal rezki, odporni, brezzobi smeh z mastjo in mesom zarastlega vratu. „To ni mogoče, gobec surovi! V sladličarno vender ne bo hodila, ako doma nimajo za stanovanje!“

Kliment se zgane v svojem kotu, ki mu je bil zdajci neprikladen, tesen, poln ostrin — tiščečih robov. „Ali bo še dolgo vozil? Ta počasnost! Še le Ujezdna vojašnica!“

In fujakar je vozil še počasnje nego poprej. Po životu mu je bilo mraz, v lice vroče, pritegnil je zimsko suknjo čez sredo in položivši roke na kolena, gledal skozi okno na ulico. Ljudje so hiteli okolu njega, kot da bi jih kdo metal za kočijo. Fasade so se vrstile, pomoli rastli, ulice so se širile in v globočini prospekta se je zalesketal bakreni zvonik Nikolajski, zelen na sivem polju Hradčan. Nad Prago se je že širil somrak, v voz je prodirla tema, pretkana po zlatih pramenih plinovitih svetilnic. In s temi lučmi, z večerno temo so prihajali skozi okno spomini na minolo zimo, na bele snegove, po katerih mu je ob strani hodila Ema z belo perutjo na klobuku, pritrjeni od leve strani k glavi.

Kliment je najedenkrat začutil v prsih nekaj kot resnično hrepenenje.

Pred očmi so mu zažarele luči, zablistala se stekla, zabelele mramorne mizice, okrog njih belih plošč je videl rdeč baršun, po katerem se je lenil elegantni svet. Bil je pri Stutzigu v sladličarni. Tam jo je prvič videl od blizu, pet korakov od sebe. Pred zobki je držala košček bele sladščice, z drugo roko pa je z belim robcem z ustnic brisala beli prah. Sedela je od strani. Jedno nogo je imela položeno čez drugo, konec levega čevlja je gledal ven, odbijajoč nanj padajočo svetlobo. Oči so blodile z mesta na mesto, z jedne stani na drugo ter premetavale bele pramene svetlobe, ki se je upirala v beli alabaster njenih roženic. Ni bila niti suha, niti polna, a mična, vsaka poteza na njej je bila izklesana,

nobena ni bila brez izraza, nobena, o kateri bi se bilo moglo reči, da nima svoje zgodovine, svojega romana. „Ta žena je morala mnogo pretrpeti!“ prišlo mu je na misel o pogledu na njen obraz.

Opazila ga je, čutila, da jo motri, pogledala ga je od pete do glave, nahala jesti — sladčico je za trenotje držala pred seboj, samo z grlom mignila navzgor ter požrla sladko mokrino ust. Zdelo se jej je, da vidi v njem znan, davno pozabljen obraz. Njena polt je malce potemnela, preko čela je šinil oblaček, potem pa se je prijela za glavo, kot bi jo bolela, spominjala se je z bolestjo. In zopet se je ozrla. Bil je vseč.

In Kliment (gotovo je to vedel) je vstal, šel po časnik, dražestno se nekomu ognil s poti, prijetno okrenivši z glavo, šel okrog naslonjača ter se nagnil po novine, vrhunec dražesti je bil lep, zaokroženi ukret njegove roke, ki je nazaj pogladila lase. Ta hip jo je do cela zasačil pri koketeriji. Da bi se izognila njegovemu pogledu, oprla se je lahno ob naslonjač, presukala oči z jedne strani na drugo, kot bi nekaj iskala ter s pogledom obstala v zrkalu, v katerem je videla mlado njegovo zadnjo stran, ukusno pristrižene lase in močno, zdravo telo. Preko držaja kvadratne odprtine nagnil se je v pritličje, motril je prihajajoči in odhajajoči svet.

Obeh pozornost je bila zdajci pretrgana, v slaščičarno je stopilo nekaj dam. Tok dišav se vlekel za njimi po oblakih vzburkanega vzduha. Gladke pričeske so se zalesketale v svetlobi. Mlada telesa so posedla počivat na mehke, rdeče prevlečene sedeže. Tu se je lenila krasna Praga — tu se je naslanjala, tu sladkosnedala, tu odpočivala, vbadajoč bele zobke v krhki sladkor. Pregrešen je bil pogled na njo, kako je prihajala in odhajala, prinašajoč v gubah svojih toalet hlad zime in toplo vonjavo ženske obleke.

Ema je odprla ustnice, razširila nosnice, tik nje se je razširila vonjava vijolic. Bila je to mlada, črna oblečena dama s krasno, zlato zapestnico, z belo bovo reko ponosnih prs. Ema je zavidično pogledala okrog sebe, po plasti zelenkastega, žolto nadahnjenega vzduha, katerega je dihala z rdečimi ustnicami, pomočenimi v sladkorju. Govor, šumenje, smeh, žvenketanje stekla, krožnikov se je glasilo od spodaj in od zgoraj. Mimo štirikotne odprtine, skozi katero je bilo preko držaja videti doli, švigale so skrajšane postave, migali podnosi, stekale se barve dražih sladčic.

Kliment se nagne niže. Stara, žilnata roka nekega starca, od katerega so se videle samo rame in razkrečene noge, gladila si je plešo. Druga majhna, v črne rokavice oblečena roka je segla na tla po rosni robec, — tudi cilinder se je zablskal doli in po naslonjačih je bilo razkropljenih tudi nekaj s cvetovi okrašenih klobukov Mufi, šali, bele kužohovine, predpasniki so begali sem ter tja — črna brada poleg bele šemizete strežeče devojke, robci otirajoči si ustnice — poleg modre prevleke z baršunom prepetih naslonjačev. Goldinarji so žvenketali, krila šumela, čevlji škripali o vsakem prigibu šetajočih

in k mizicam tlaččih se teles. S krožnikov je izginjal jeden kolač za drugim — kave so se kadile, sopar se je v krogih vzdigoval gori v čisti brezdimni vzduh damske kavarne. Oči so blodile z jednega obraza na drugega, od mizice do mizice in na tla, kjer so bravurno položena ležala stlačena, noge do prstov zakrivajoča krila.

Kliment se zgane. Ema je vstajala. Še le sedaj je opazil, da ni sedela sama. Tovaršica z rdečim ptičkom, na klobuku je šla za njo. „Plačam“, zaklical je Kliment belemu predpasniku ter naglo bežal ven. Bila je že pod tretjo, četrto svetilno. Tam se je ustavila, ločila se od prijateljice, držali sta se za roke, želeli si lahko noč. Predno sta se razšli, prihitel je Kliment do njiju.

„Torej z Bogom“, čul je. Bela perut se je nagnila k rdečemu ptičku, poljubili sta se in Ema je počasi sama na Ferdinandovo cesto.

„Hvala ti“, zaklicala je še za rdečim ptičkom. A ptiček ni odgovoril, pomigal je za njo z roko, kot bi hotel reči, „pusti — pusti“, — in letel dalje. Na oglu Vavarskega trga došel je Kliment Emo. Pridružil se jej je. Ustrašila se ga je ter hotela pobegniti.

„Zakaj bežite? Nič žalega vam še nisem storil.“

„Ne poznam vas.“

„Imenujem se Kliment.“

Ona molči.

Še le čez nekaj časa je odgovarjala na njegova vprašanja, a le s kratkimi besedami.

„Ali daleč stanujete?“

„Na Smichovu.“

„In vi greste sami na Smichov? Sami?“

Šla je hitreje.

„Ako dovolite, da vas spremim.“

Zasmejala se je. „Ali vam to ne bo neprilичno?“

In šla sta. Po poti sta se razgovarjala. Pokazalo se je, da se je ustrašila njegovega obraza. Spomnila se je najmračnejše dobe svojega življenja. V nekoliko besedah mu je pevedala čudno zgodbo svojih mladih let. Bila je še mlada, neizkušena, ko se je zaljubila v sina premožnih starišev. Njeni starši so jej branili. Niti na zabave ni smela, kjer je plesal on. Nekoč je z vrta gledala gori, kjer je igrala godba, ušel je in prišel za njo in stal pri njej, dokler ga nišo poiskali in našli. Njo so zaprli doma, njega pa odpeljali. In ko je o praznikih hotel priti domov, prepovedali so mu to. On se za to ni zmenil, prišel je, na postaji najel si konja ter odšel v diru. Mej potjo se mu je konj splašil, padel je z njega ter si zlomil vrat. Ona je zbolela ter ležala dve leti, s postelje se ni niti ganila. Ko je prvič zopet stopila na rt, zaplakala je kot dete ter zopet legla.

„Tega mora biti že — osem let. Lahko si mislite — tako dete sem bila in že sem morala kaj takega doživeti.“

„In ta spomin vas še sedaj boli?“

Zavrtela je z glavo v belem ovratniku in dejala skoro s smehom: „Ne več! Dovolj sem že trpela. A danes sem se spomnila tega, a samo mimo grede — ni trajalo

dolgo. Vi ste bili krivi tega. Kako sem se ustrašila, ko sem vas zagledala.. Kot da on sedi pred menoj. Ta korak, ta obraz, te oči — vse me je spominjalo njega.“

Molče sta se razšle. Pred hišo si je slekla roko vico z desne roke ter si golo ročico dala poljubiti. „Na svidenje!“

Niso trajali dolgo njinu sestanki, šla sta časih ven iz mesta — na Letno, v Chotkove nasade — o tihih večerih, ko jima je pri nogah gorela Praga in se je Vltava svetila gori v odsevu plinovitih lučij. Šetala sta se sem ter tja, časih celo do devete ure. Kakšna trenutja so bila to, v črnih sencah dreves, kjer so se vile stezice, kjer je tiho škripal pesek pod nogami! Prišlo je poletje — vlak ga je odnesel na Šlezko — in za njim so ostali le še spomini in nekaj pisem —

Voznik je ustavil. Bil je na Kampi. Skočil je iz voza, zaprl vratca, pogledal po vrsti hiš ter krenil k jedni od njih. Iskal je hišnika.

Za vrati se je počez valjala mala postava hišnikove hčerke. S svetilnico je nekaj iskala pod posteljo.

„Ali ne stanuje tukaj gospodična Nešporova, Ema?“

Dekle se ozre v neznanega gospoda. „Ne stanuje več tu. Sedaj je v „visoki hiši“, Bog ve, kaj je to? V Lužickih ulicah, gostilna je tam“, pravi dekle ter se zopet iztegne pod posteljo.

Kliment zopet odpre vrata v drožko ter jih ježno zalobutne za sabo. Poravna se v vozu ter sklene, da jo danes mora najti.

A ni bilo niti v „visoki hiši“ konca njegovemu iskanju. Sicer je Ema tam stanovala, a le kratek čas, pri strijcu. Na zavitku, s katerim je dečka poslal gori, zapisan je bil nje pravi naslov: „... št. 58.“

Kliment je odpustil voznika in zapalivši si smodko šel k sv. Tomažu na pivo. Bil je zadovoljen.

II.

Bil je mračen, mižav, zimski dan. Kliment je šel znova iskat gospodično Emo, precej ko je po obedu popil kavo in pokadil smodko. Dolgo je trajalo, predno je našel številko 58. Bila ja to novozgrajena hiša z golim, temno pobarvanim pročeljem. Tla, zgradbe na okolu so bile pokrite s snegom. Cesta, žolta od blata in peska, izgubljala se je v drevoredu goih kostanjev. Dečki so valili sneženega moža, deklice pa so z vriskom pozdravljale sodu podobno oblo snega, iz katerega je imel biti postavljen sneženi mož. Niti slišali niso, da jih nekdo kliče, žvižga in miga, s koamatimi kapami čez ušesa valili so z rdečimi rokami sneženo grudo nekoliko naprej.

Novice.

— Osebnosti. Deželno sodni svetnik v Ljubljani g. Karol Pleško, uzoren rodoljub, je šel v pokoj in jedobil tem povodom naslov višjesodnega svetnika. — Kipar g. A. Gangl

je imenovan stalnim učiteljem na obrtni strokovni šoli v Ljubljani. — Okrajna sodnika Fr. Vetrnjak v Idriji in Jos. Starič v Mokronogu sta imenovana deželno sodnima svetnikoma na dosedanjih svojih mestih.

— Jubilejski darovi za družbo sv. Cirila in Metoda. Poslali so: Bralno društvo v Spodnji Idriji 4 gld. 60 kr. nabranih na zabavnem večeru — Č. gosp. Anton Nemec, župnik v Kokri, 1 gld. — Litijske Slovenke 100 gld. kot šesto pokroviteljstvo s prošnjo, da se vpiše za pokroviteljico rodoljubna gospa Minka Vrančič v Ljubljani. — G. Sovič v Št. Lorencu 2 gld. — Gospa Marija Skrinjar v Trstu 100 gl. kot dobiček Nabergojevih razglednic s prošnjo, da se vpiše za pokrovitelja blagorodni gosp. Ivan vitez Nabergoj — Njegova Premilost g. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič 100 gld. — Č. g. dr. Josip Lesar, Alojzijeviski vodja in profesor bogoslovja v Ljubljani, 5 gld. — Reka, V. Kolar 2 gld. 50 kr. — Moška in ženska podružnica v Škofji Loki 57 gld. 30 kr. — Gosp. H. Starkel, trgovec na Starem trgu v Ljubljani kot ustanovnik šentjakobsko-trnovske moške podružnice 10 gld. — Podružnica vipavska po g. Fr. Silvestru 14 gld. 30 kr. — Č. g. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, je nabral 20 gld., in sicer so darovali gg.: nabiratelj 3 krone, nadučitelj Josip Ažman 1 krono, župan Anton Kržišnik 3 krone, občinski svetovalec in trgovec Janez Finžgar 2 kroni, občinski svetovalec in trgovec Eg. Jeglič 2 kroni. posestnik in usnjar Fr. Papler 2 kroni, krojaški mojster Fr. Finžgar 1 krono, posestnik Matija Zupan 3 krone, kovaški mojster Fr. Pogačnik 1 krono, mizarski mojster Jan. Sebenahar, 2 kroni, posestnica Marija Čop 3 krone, posestnica Katar. Mulej 3 krone, posestnik Fr. Koselj 2 kroni, trgovec Janez Bulovec 2 kroni, Kat. Hrovat, Mina Golmajer, Katarina Finžgar, Neža Dolar, Marija Dešman, Frančiška Triplat po 1 krono in razni manjši doneski skupaj 4 krone. — Gospod Miha Pesjak in gospa Marija Pesjak v Kamni Gorici 10 gld. — Č. g. P. Švegelj, kapelan v Kozljah pri Sežani, 2 gld. — G. Jožef Klemenčič, nadučitelj v Galiciji pri Celju, 1 gld. 40 kr. — Po č. g. J. Zupančiču v Litiji 10 gld. kot dar gospe Minke Vrančič v Ljubljani, ki je postala ustanovnica litijske podružnice. — Gospod Martin Medved v Sloven Bistrici 50 gld. — Frančiška Vrtačnik, gospodinja v župnišču boštanjskem, 2 gld. 50 kr. — Č. g. župnik Jož. Laznik v Polh. Gradcu je nabral 13 gld. 10 kr. in sicer so darovali: g. nabiratelj 3 gld. 50 kr., č. gosp. kapelan Anton Hribar 2 gld., g. župan Jak. Sodnikar 50 kr., g. nadučitelj Janko Bajec 30 kr., g. strojar in posestnik Val. Rihar 6 gl. in g. c. kr. poštar Fr. Tomšič 80 kr. — Na objavljeni poziv družbe v „Soči“ je darovala šestorica slovenskih krokarjev pri „Kranjski Miciki“ v Sarajevu 3 gld., — G. Blaž Žaberl v Št. Štefanu pri Šmarjah 54 kr. — Č. g. dekan J. Peternel v Kobaridu je nabral 11 gld. 50 kr. in sicer so darovali č. gg.: nabiratelj 1 gld., vikar Sim. Gregorčič 2 gl. vikarji Manzini, Mesar, Čubej, Sedej, kurat Kalin, beneški župnik Trušnik in dež. posl. Lapanja po 1 gld., kurat Leben in kapelan Košir in Franke po 50 kr. — Č. gg. ljubljanski bogoslovci 35 gld. in 106 iztisov „Pomladnih Glasov“. — Živeli milosrčni patrijoti in njih nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu novembru 1898. je 140 strank uložilo 32.164 gld. 87½ kr. 89 strank vzdignilo 20.971 gld. 40½ kr., 40 strankam se je izplačalo posojil 31.090 gld., stanje ulog 560.090 gld. 33 gl. denarni promet 160.829 gld. 68 kr.

— Društvo avstrijskih narodov. Pod tem naslovom se je zasnovovalo na Dunaju društvo, katerega protektorat je prevzel Nj. cesarska in kraljeva visokost, nadvojvoda Rainer. V osnovalnem odboru je mnogo državnih poslancev brez ozira na stranke. Namen društvu je plemenit. Uvajati hoče namreč

Poučni in zabavni del.

Gospodična Ema.

(Češki spisal V. Mrštík, poslovenil I. Kovač)
(Dalje.)

Vse je zdajci umolknilo v tihem čakanju. Sneg je škripal pod čevlji prestopajočih se nog.

„Naj gre jeden sem!“ zaklical je nad otroki jasen, moški glas. Otroci so še le sedaj opazili, da njim miga mladi gospod. Pritekel je k njemu maliček z velikimi škornji in črnim robcem okrog vratu. Snel je ogoljeno, šiljasto kapo ter se klanjal do pasu.

Kliment ga je poslal gori, v prvo nadstropje. „Znaš li brati? Prečitaj to-le — dobro, pa hitro se vrni!“ klical je za njim.

Čez nekaj časa deček priteče iz hiše, ozre se ter v težkih čevljih steče za Klimentom.

„Gospodična pride takoj“, začul je Kliment, in takoj na to je prihitela pred hišo znana mu dama v taki obleki, kot jo je nosila Ema; pred sabo je imela moder predpasnik. A to ni bila Ema. Drug, njenemu podoben obraz iz isto pričesko, isto postavo, le usmev je bil jasnejši, veselejši.

„Pozdravljeni, gospod Kliment“, podala mu je roko v črnem rokavu. „Čudite se, odkod vas poznam? Videla sem vas nekoč, ko ste šli z Emo. Le za mano idite, popeljem vas.“ In šla je pred njim, stekla je po stopnjicah gori ter smehlja se, čakala na zadnji stopnici. „Le naprej, le naprej!“ klicala mu je nasproti, držeč roke prosto od telesa. Krila so jej šumela okrog dolgih nog ter mej hojo odkrivala bele jezičke globoko izrezanih, pohojenih čevljev.

„Kako pa vam je ime, gospodična?“

„Pepi“, klicala mu je od zgoraj nasproti. — „Pojdite že vender, pojdite, a ne ustrašite se pri nas — grozen nered — pospravljamo — vse imamo razneseno.“

Odprla je vrata v kuhinjo, z bokom postavila s k njim in z jedno roko držeč kljuko, spustila ga pred sabo noter.

Nasproti mu pride rejen gospod z obrazom, kot bi bil s plesnobo oškropljen, z mastnim, odpetim telovnikom.

To je naš papa“, predstavi gospodična Pepi mastni telovnik. „Kam pa greš, papa?“

„Samo izvolite, samo izvolite“, pravi papa ter v temni kuhinji Klimentu poda roko. In stari gospod odide, Pepi pa pelje Klimenta k zaprtim vratom sobe, iz katere so odmevali presekani glasovi starega klavirja. Odprè. Pred svetlo okno so se postavile ozke rame in nasproti se mu je klanjalo drobno, mlado dekletce, čez pas tenka, tenkega vratu, vitka, glas kot dih.

„To je naša Helena“, uvaja dalje Pepi gospoda Klimenta.

„Gospodična igra?“ vpraša Kliment. Helena namesto odgovora v zadregi pogladi klavijaturo; nato Pepi Klimenta odvede v sosednjo sobo, češ da je tam toplo.

Vstopita. Okna so senčila lahka, pormenela zagrinjala in pahljasti listi salonskih rastlin. Stene so gole štrlele proti stropu ter dihale mraz, kot bi se bil kdo na pol izselil od tod — nikakih slik, jedna omara, mizica, razsedena sofa, peč, tlak, strop in ti zidovi na okrog — to je bilo vse, kar je videl na prvi hip. Glas se je polno odbijal ter se vračal kot v zapuščenem prostoru. Žalostno je bilo v senci ohlapnih zagrinjal, ki so v svitu kalnega solnca prehajala v umazanost. O pogledu na toliko praznega prostora Kliment niti ni opazil dražnega ukreta mlade gostiteljice, ki mu je ponudila sedež. „Ema takoj pride“, dejala je ter mu sama pomagala iz zimske suknje, vzela mu klobuk iz roke ter ga odnesla v sosednjo sobo. Za vrati so brenkali glasovi starega klavirja.

Kliment je ostal sam. Za vrati je razven klavirja čulo šumenje naglo gibajočih se kril. Tiho šepetanje, mej krepkejše akorde vsiljeval se je tudi prepir. Zdajci vse utihne — slišati je bilo samo tiho, rahlo udarjano vzdihovanje strun in praskotanje ognja. V peč je bilo zakurjeno še le pred malo časa. A pred pečjo ni bilo niti ogla, le črna lopatica je ležala na golih tleh in kavelj. Rdeče proge so se vlekly po razpraskanih, odratih tleh, ki gola svetlobo odbijala k stropu.

„Upokojen svetnik“, zamislil se je Kliment in v mislih sedel na sofo. „A kje je Ema?“

V kuhinji se je nekdo prepiral, ni hotel dalje; Helena je s šumnim akordi dušila kregajoče se ženske glasove.

Duri se odpro, a Eme še ni. Mesto nje je vstopila njena sestra, tretja, Berta. Deva nekaj manjša nego Pepi, a debelejša. Bila je starejša in močnejša s pričesko, visoko nad čelo gori zasukano. Kretala se je počasi kot mož, gledala, smejala so kot žena, njen glas je bil trd, rahljan od koketerije odcvetajoče mladosti.

Kako jo veseli, da ga je spoznala! Toliko lepega je čula o njem!

„Od koga?“

„Od naše Eme. Koliko je napovedala o vas! Pepi, priloži v peč, mraz je tu, hu! Ta peč nič ne greje“, skomizgnila je z ramami v črnem životu. „Imate li tudi radi gorko? Jaz bi znorela v sobi, kjer ni toplo. Celi dan bi presedela pri peči. Vi tudi?“ In smejala se je, z rokami mencajoč rob mize, ko je Kliment pritrdil, da ima tudi rad toplo. „Torej priloži, priloži, jaz pojdem med tem v kuhinjo, da pri pravim malo čaja. Nič se ne branite, gospod Kliment malo čaja morete popiti.“ A obsedela je ter se razgovajala dalje. Pepi je počenjena odprla vratca, žar je obdahnjeno rožasto lice, oči so jej gorele v odsevu svetlobe kot dva modra kamna, vržena v žrjavico. Zobčki so se lesketali mej na pol odprtimi ustami kot sekani koščki sladkorja. Za trenutje je s kaveljnom grebla po oglu, z lopatico žrjavico porinila nazaj, zaprla vratca ter na pol

sedeč, na pol klečeč tako ostala prihuljena k tlom ter si z dlanjo drgnila nizko čelo. Nje starša sestra je mej tem pripovedovala ves obseg neke jednedejanske igre, katero so igrali v vinogradih v privatnem damskem klubu.

„Vi ne veste tega? Res da ne? Čisto privaten krog. Na ples ne hodite? A kje je Ema?“ obrne se k Pepi, kateri lopatica in kavelj hrupno padeta iz rok. Vsa zamišljena odide ven.

„Že gre“, pošepeče Berta.

In res se za vrati začuje znani enakomerni korak vrata se naglo odpro in na pragu se prikaže Ema.

Kliment dvigne obrvi.

„Ni mogoče!“

„Morate oprostiti, da sem tako — po domače“, začuje znan glas. Ema stopi bliže ter mu poda velo, mrzlo roko. Bila je silno izpremenjena. V obraz ni bila bela, ampak siva — prsi jej je odeval ohlapni, za pasom nenabrani sprednji del pepelaste, domače jopice. Rokavi niso segali niti čez komolce, roke so bile gole, vrat gol preko las isti žametasti črni trak kot takrat, noge so le šepetale po tleh v toplih šolnih, krilo brez pravega kroja je kazilo sveže obriše njene postave. Poskusila se je smehljati, a ni se jej posrečilo. Obrnila se je k peči ter si roke grela na vškropljenih pečnicah. „Mraz imamo tu“, dejala je ter se s hrbtom obrnila k peči. To ni bila Ema.

Nastopil je mučen trenotek molčanja. „Kje je Pepi? vpraša Berte ter se od mraza strese v ponošeni jopici. Ni si mogel predstaviti nekdanjega ponosnega, čvrstega njenega telesa v sivi obleki pepelčice.

V tem prihiti Pepi, živa, vesela, kot kak deček „Tako bo čaj, takoj“, ter Berti nekaj pošepeta na uho.

„Je li papa že prišel?“ vpraša Berta.

„Prišel, a takoj zopet odšel — dejal je, da moramo vas zabavati — morate oprostiti, že kake tri dni se prav slabo počuti. Še čaja ne mara!“

Berta vstane ter odide v kuhinjo. Kliment se okrene. „Ne, nič ne hitite, — nič ne bom pil, proč moram — domov!“

„Pa vender bodete“, zamahne Pepi z roko. „A kaj si ti taka danes?“ spravi se nad Emo. „Kako si mrzla! Zakaj ne govoriš? Pojdi, pojdi, kako si čudna“, pristavi ter odide za Berto.

Ema je ostala sama, ž njo Kliment. Vstane, stopi k Emi in jej pogleda v obraz. Bila je bolj suha, brez barve, trepalnice je imela sive. Prime jo za roko.

„Ema, kaj ti je?“

„Nič.“

„Grozno si se izpremenila.“

„Dà, grozno.“

Dotakne se njene brade, njeno obličje povzdigne k sebi. Trepalnice je imela poveščene čez temne oči. Črte v obrazu jej je izpreletaval trpek izraz trpljenja.

„Ali te ne veseli, da sem prišel?“ veli on.

Da se poljubiti, a kot mrtva. Ustnice je imela mrzlo tako kot da je kamenito.

„Pojdi k meni in povej mi, kaj ti je? Posadi jo poleg sebe na divan ter ovije roko okrog nje mehkega života brez korzeta. Hoče jo pritisniti k sebi, a ona se brani, potisne ga z roko od sebe ter skuša s prsti odtrgati njegovo desnico.

„Pustite, nekdo gre, videl vas bo!“ vstala je, poravnala glavo in šla zopet k peči, pomolela roke nad vratca ter se ogrela.

„Ema!“ skoči k njej Kliment, ter jo potrese za roko. „Zakaj si kakor mrtva? Ali si jezna? Vsa si druga, kaj ti je?“

„A kdo je tega kriv!“ pogleda ga ter si pri tem še vedno greje roke. „Jaz?“

„Jaz sem te vender iskal, znova prime Kliment ter pripoveduje, kako je je iskal, kjerkoli je bil, na Smichovem, na Kampi, v „visoki hiši“ — celi dan jo je iskal in kako se je jezil, ako je ni našel.

Odgovor je bil miren, a prisrčen.

„Veseli me, da ste me tako iskali, da me niste pozabili, toda — prečitajte mi, kar ste mi pisali.“

„Ali ti ne moreš prečitati?“

„Nisem mogla. Prvi hip, ko so mi rekli, da si tu, bilo mi je, kot bi mi bil kdo nož zasadil v prsi, kot bi mi bil noge izpodbil — niti besedice nisem mogla izpregovoriti.“

„A kje si bila tako dolgo?“

„Zgoraj v drugem nadstropju. Tam je prazno stanovanje, dekleta so bila tam, zabavale smo se.“

„Ti tudi?“

Ona se zasmee. „Gledala sem jih.“

„A sama se ne zabavaš?“

Ona zavrti glavo, nagubanči brado ter bolestno pogleda v tla. „Kako naj se zabavam? Na izprehod hodim, z očetom ali pa sama. Vi ne verjamete, sama hodim po snegu in to je moj jedini izprehod. Ko bi bilo že poleti!“

Doslej je bila tiha, mirna, brez očitkov. Zdajci pa pravi, kot bi se bila spomnila vsega, kar je bilo.

„Zakaj mi niste pisali? Ali bi vam bila roka odpadla? Pustili ste me tu v negotovosti in v strahu s sramoto na čelu, s sramoto v srcu — tega nisem pričakovala!“

„Nič se mi ni zgodilo nihče ne ve. —“

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Odvetniški kandidat dr. Janko Šuman je imenovan ministerijalnim koncipistom v trgovinskem ministertvu. — Višji okr. komisar v Kočevju g. Leopold vitez Roth je premeščen v Logatec, konceptni praktikant v Radovljici g. Edv. Grum pa v Kočevje. — Avskultant g. dr. Edv. Pajnič je imenovan sodnim pristavom v Velikih Laščah.

— **Cerkvene vesti.** Kaplan v Radovljici č. g. Frančišek Avšec, je prezentiran za župnijo Brusnice. Kaplan v Leskovcu č. g. Rafael Winkler je premeščen v Radovljico,

Gosenicam prav nič ne škoduje para, ki se vzdiguje iznad gorečega žvepla, pokonča pa kali apnenske bolezni, ki se nahajajo v sobi in po ležiščih. Da dosežemo svoj namen, moramo gledati na to, da so vrata, okna in sploh vse odprtine popolnoma zadelane. Soba naj ostane najmanj 12 ur zaprta. Med tem časom ni treba pokladati gosenicam svežega lista. Zdaj pa vrata in okna odpremo, da se razkadi neprijetni duh po žveplu, oskrbimo živalce z živežem in jim izpremenimo ležišče. To bomo ponavljali več dni zaporedoma in sicer tako dolgo, dokler bo kaj bolnih gosenic na ležiščih.

Žveplena para duši človeka, zato je treba sapo zadrževati, kadar odpiramo razkuženi prostor. Prav pametno storimo, ako držimo na ustih in pred nosom ruto, pomočeno v vodi, kateri je dobro priliti nekoliko žganja.

Za 100 kubičnih metrov je treba vzeti za enkratno kajenje 50 gramov žvepla, ali pa povprečno za majhno sobo navadno žlico, za srednjo dve žlici in več za večje prostore.

Ako se pa prostori slabo zapirajo, zlasti ako je podali strop iz priprostih desek, moram vzeti več žvepla katerega zmešamo z 10 % solitra. To zmes dobimo tudi, če vzamemo do roba polno žlico stolčenega solitra na pet polnih navadnih žlic zmlatega žvepla. Prižgemo jo, ako položimo na njo kos žarečega oglja.

Ako napade sviloprejke apnenska bolezen prav hudo malo pred zapredanjem, tedaj jo je težko zatreti z izpreminjanjem ležišč in z razkuževanjem prostorov. V tem slučaju se jih malo zaprede, potem pa poginejo in se popolnoma posušijo.

Razkuževanja z žveplom pri zaprtih oknih in vratih se moremo posluževati le tako dolgo, dokler se gosenice v prvih dobah, ko potrebujejo še malo prostora in ne trpijo nobene škode. Ko so že bolj razvite, potrebujejo več zraka, zato jih ne smemo puščati dolgo v stoječem zraku zaprtih prostorov. Takim torej ne ugaja žveplena para. Tudi je bilo že povedano, da bi bila ta kapomoč prepozna, zlasti ako so se sviloprejke slekle že štirikrat.

Po prostorih, kjer smo imeli na pr. lani apnensko bolezen, tudi letos ne bomo brez nje. Neizmerno drobne kali najdejo v vsakem kotičku varnega zavetja in tako je mogoče, da okužijo v istih prostorih letošnje zdrave gosenice ter razširijo bolezen tako, da nam more poginiti vsa zalega. Zato je najbolje, da v takih okuženih prostorih eno leto ne redimo sviloprejk. Med tem časom izgubijo kali svojo moč in nevarnost je za sedaj pri kraju. Res je, da izgubimo na takšen način pridelek enega leta, a vender je bolje tako.

Kdor pa hoče navzlic okuženim prostorom v njih rediti sviloprejke, ravnaj tako-le. Ležišča, slamo in veje s katerih smo pobrali mešičke, moramo sežgati. Police in lese pa pustimo na mestu in prekadimo prostore prav močno z žveplom. V ta namen vzamemo za 100 kubičnih metrov prostora tri kilograme žvepla, za manjše prostore seveda manj in mu primešajmo 10% stolčenega solitra, približno pet navadnih žlic na kilogram. To zmes pri-

žgimo z živim ogljem in spravimo iz sobe vse, česar ne potrebujemo pri sviloreji. Razumeva se samo ob sebi, da mora biti dotični prostor popolnoma zaprt, ako naj para izdatno deluje. Tudi spati pri oknih in vratih morajo biti zataknjeni. Taki obstanejo naj prostori dva dni.

Ko so prostori prezračeni, moramo vse stvari v njih z vrelinim lugom dobro oprati, stene pa pobeliti.

Slednjič naj še omenimo, da se apnenska bolezen nikdar ne izcimi sama od sebe, ampak iz kalij, kateri niso bili zatrti.

Poučni in zabavni del.

Gospodična Ema.

(Češki spisal V. Mrštík, poslovenil I. Kovač)

(Konec.)

„A kaj sem pretrpela, tega tudi nihče ne ve. Vrh vsega najhujšega še ta kes, zakaj, zakaj moram ravno jaz prenašati tako trpljenje, zakaj?“

Solze so se slišale iz njenega glasu.

V rdeči svetlobi žrjavice je zagorelo nje obličje, grudi so se stresle v skupaj potegnjeni jopici, ustnice so se skrivale v trpek nasmeh. Še nekaj je hotela reči, a stavek je presekala čez pol.

„A sedaj — sedaj — ko sem zopet tu“, čula je poleg sebe, „sedaj mi ne verjameš? Kaj?“ in njeno, pogreto, toplo roko je pritisnil na ustnice ter jej z desnico pogladil lase. „Ali mi verjameš sedaj, kaj? Vidiš, ako bi bil, kot ti misliš, niti iskal bi te bil. Prišel sem te odpustanja prosit, — ali mi odpustiš?“

Odprla je trepalnice, dvignila glavo, razmaknila ustnice ter se nasmejala kot dete, ko se mu pred oči zabliska sijaj zlate pene. —

In trepalnice so zopet zakrile oči, glava je počivala na njegovi roki.

„Obleči se, Ema“, veli jej on, „pojdeva na izprehod. Ali pojdeš?“

Ona prikima.

Ko je prišla Berta s čajem in Pepi s svetilnico, našli sta Emo veselo in živo.

Bil je že večer, ko se je Kliment dvignil ter iskal zimske suknje in klobuka. Pepi mu prinese oboje. „Zakaj se ne oblečeš?“ pošepne Emi ter seže po slivovki, katero mu je silila Pepi. Ema se izgubi v sosednjo sobo, za njo Pepi, Berta je s Heleno ostala pri njem, potem pa tudi Berta odide v prednjo sobo in Kliment je osamel s Heleno. Helena je tiho sedela na kraju divana ter z nogo drgnila tla. On se jej nasmeje. Helena v zadregi pričesko potisne na levo stran ter pravi zmotena smehljaje se: „Malo časa ste se mudili pri nas.“ Vstane, vznese se na prožnih, mladih nogah ter gre s kaveljnom popravljat v peč. Kliment molči, zakašlja, obriše s čela pot in se ozre po stenah, kot bi se bil nečesa vstrašil.

V sobi je bilo tiho — žalostno v migljajoči luči svetilnice. Zamisli se. Spomni se razgovora pri čaju. Zakaj so tako silile, zakaj ga tako prosile, naj pride zopet, naj pride večkrat — v sredo, — pripravljene bodo že, ne bodo čakale. Čemu, zakaj —? kaj pripravljajo. Kot za kako slavnost se pripravljajo za ta dan. Kaka slavnost? In danes — kako siromašno je bilo vse — te stvari — ta oprava — vse — čaj je bil slab in kalen — bržkone od kupca, tudi rum so bržkone dobile zadnji čas. Ema niti ni pila, tudi Pepi ne, Helena se je za trenotje skrila v sosednjo sobo za klavir. Bežala je sama pred seboj uteč na sebi lahko, obnošeno obleko, slabi predpasnik, in odrgnjene, pohojene čevlje. Samo Berta je sedela ter pila čaj. Pol ure je iskala servijet in prinesla samo jedno. „To se daje samo gostom“, pogovarjala je samo sebe z usnevom hišne gospodinje. Posilila ga je z drugo čašo in ta ni bila polno nalita. Sama je ostala pri jedni. Kliment se je spomnil datuma. Z grozo je spoznal, da je bilo pred zadnjim. Uboga obitelj! Na čem spi? V prednji sobi jedna postelja, v kuhinji druga — na divanu morda tretja. Mnogo pohišstva jim je neki pokončala voda. Stanovali so na Kampi, v septembru je prišla povodenj, vdrla skozi okna — vse jim je uničila voda. Poleg tega pa so zopet govorile o koncertih, gledališču, plesih, kot bi bile tam dan na dan. Le Ema je molčala in iz poluteme sobe so brneli tihi glasovi klavirja.

„Prosim vas, prinisite mi malo vode“, pravi Kliment Heleni, ki je zopet sedela na koncu divana in z nogo drgnila tla. Vstrašila se je tega naglega glasu in hitro nogo potegnila pod krilo. „Vode?“ zašepeče s tihim, boječim glasom ter po prstih odide iz sobe. Hitro odpre vrata — do kraja. „A!“ vzkrikne na pragu, prime se za čelo in obupno poskusi vrata zapreti za sabo. Vsa zmešana ni vedela, ali ima iti nazaj ali naprej. Sama sebi je bila na poti. Tako so vrata za hip ostala odprta.

In Kliment je videl ter ni verjel — stud mu je pordečil obraz, o svečnem svitu je Berta izula čevelj ter ga molela. Ema, Pepi je bila samo v rdeči spodnjici, v korzetu. Njeno črno obleko je že Ema zapenjala na sebi. Pepi vzklikne, Kliment naglo vstane ter prekorači sobo. Vrata zalopotajo, odrinjene z nogo. Tresel se je po celem telesu. „Jaz ne grem, jaz nikamor ne grem“, začuje se žalostni glas Emin za vrati in na tla pade nekaj lahkega kot čevelj. Nastane tihota — samo obleke so šumele v sosednji sobi in čevlji škripali. Helena pride z vodo. Kliment takoj seže po čaši ter vlije v sebe polno, mrzlo vodo.

Šele čez nekaj časa zopet vstopi Ema v svoji pepelasti obleki ter pove takoj na pragu, da ne pojde nikamor. Večer je že in zima zunaj — drugi pot.

Kliment se priporoči.

Devojko vzemo svetilnico in ga spremijo v prvo sobo.

Kliment niti ni vedel, kako je prišel na stopnice v vzdušje prijetnega, zimskega hladu. Po celem telesu je bil ves potan in njegove roke so trudne zapenjale

zimsko suknjo. Spremljale so ga s svetilnico na stopnice po stopnicah doli v pritličje.

Pepi je kot živ kip visoko nesla svetilnico nad glavo in Klimentu svetila na cesto. Na hodnikih so stali ljudje in gledali za lučjo.

Ema je čakala, da Pepi odide z lučjo.

In ko sta oba ostala v temi in je bila Pepi s svetilnico izginila v prvem nadstropju, podal je Kliment Emi roko in rekel: „Z Bogom, Ema, prehladiš se.“

Nič ni odgovorila!

Roko v roki je šla z njim ter ga spremila pred hišo. Neka preslutnja jej je stiskala dušo, ustnice so se jej tresle v zadregi. Kar mu roke položi na rame, pogleda mu v oči in pravi:

„Kdaj se zopet vidiva? V sredo, ali prideš?“

„Ali boš sama doma?“

„Ne bom — a obljubil si sestrām, obljubil meni.“

„No, pridem, pridem, zakaj bi ne prišel? A tebi je mraz, vsa se treseš, vrni se domov, lahko noč, do—“

„Pridi, čakala te bom!“

Stisne jej roko, poljubi obraz in loči se. Gledala je za njim.

„Pride, pride!“ dejala je sama sebi, radostno razpela roke in po temni veži stekla k stopnicam, z mehкими čevlji drsajoč po trdem kamnu. Šele pri stopnicah se zadnjega prizora, ko je Pepi šlačila obleko, izuvala čevlje, katere sta vrteč se nosili obe — in sram je je bilo — sram — — z životom se nasloni čez držaj, z rokami si zakrije oči ter plaka kot dete v mrtvi tihoti temnega stolbišča. Kar se vzravna — zaupanje jej je dalo moč, gre gori — mirna, upokojena, z živo nadejo, da v sredo pride. Le tam pa tam so se vračali dvomi, a kot vesel refrén so se jej v dušo vračale besede: pride — pride — on pride! In pojoč, z veselimi mislimi je v sredo pripravljala mizo, drgnila žlice, umivala tla, obešala oprana zagrinjala, nakupila čaja, sladkorja, prigrizkov ter čakala „njega.“ Bilo je ravno po prvem, v hiši je bilo še blagostanje.

In ko je bila z vsem gotova, preoblekla se je v priprosto domačo obleko in opasana s predpasnikom nagnila se na okno ter gledala po kostanjevem drevoredu, ali že gre ali ne. A ure so potekale, odbilo pol četrte, okno se je odprlo, oči so gledale ven, a nikogar še ni bilo. Na beli namizni prt je že sedela tema, zunaj so se užigali svetilke — bil je večer in v sobi je bilo še vedno prazno in tužno, kot bi bil tu kdo umrl.

Pepi zbeži na ulico, — Ema odpre beli predpasnik — Berta potegne prt z mize, ugasne paradno svetilnico in Helena zopet sede k svojemu staremu klavirju na tenkih, visokih nogah ter igra na pamet svoje lastne melodije: glasovi so udarjali iz teme, drug za drugim, kakor če potoček žabori v senčni gošči, ter v nepravilnih zvokih odmevali po mraku.

III.

Kliment ni prišel.